

Skatter og afgifter

Skatter og afgifter finansierer en række offentlige ydelser, der er vigtige for konkurrenceevne, produktivitet og offentlig velfærd. Det er fx uddannelse, forskning, infrastruktur, sygehusbehandling, børnepasning, ældreomsorg samt indkomstoverførsler. Hertil kommer udgifter til fx politi og forsvar. Skatter og afgifter medvirker også til omfordelingen. Herudover bidrager en række afgifter til at opfylde Danmarks nationale målsætninger og internationale forpligtelser på miljø-, energi- og klimaområdet.

Skatter og afgifter medfører samtidig en række samfundsøkonomiske omkostninger. Det skyldes, at skatter og afgifter reducerer tilskyndelsen til at investere og arbejde. Fx påvirker selskabsbeskatningen virksomhedernes beslutninger vedrørende investeringsomfang, placering af overskud samt lokalisering. Skat på arbejdsindkomst mindsker – alt andet lige – den økonomiske tilskyndelse til at arbejde og til at uddanne sig.

Beskatning af arbejde

Beskatningen af arbejdsindkomst har betydning for tilskyndelsen til at deltage på arbejdsmarkedet. Den har også betydning for beskæftigedes tilskyndelse til at yde en ekstra indsats. Selvom skatter på arbejdsindkomst ikke direkte pålægges erhvervslivet, har de en betydning for både konkurrenceevnen og velstanden.

Gennemsnitsskatten på arbejdsindkomst er udtryk for, hvor stor belastningen samlet set er på arbejdsindkomsten, og påvirker fx tilskyndelsen til at deltage på arbejdsmarkedet.

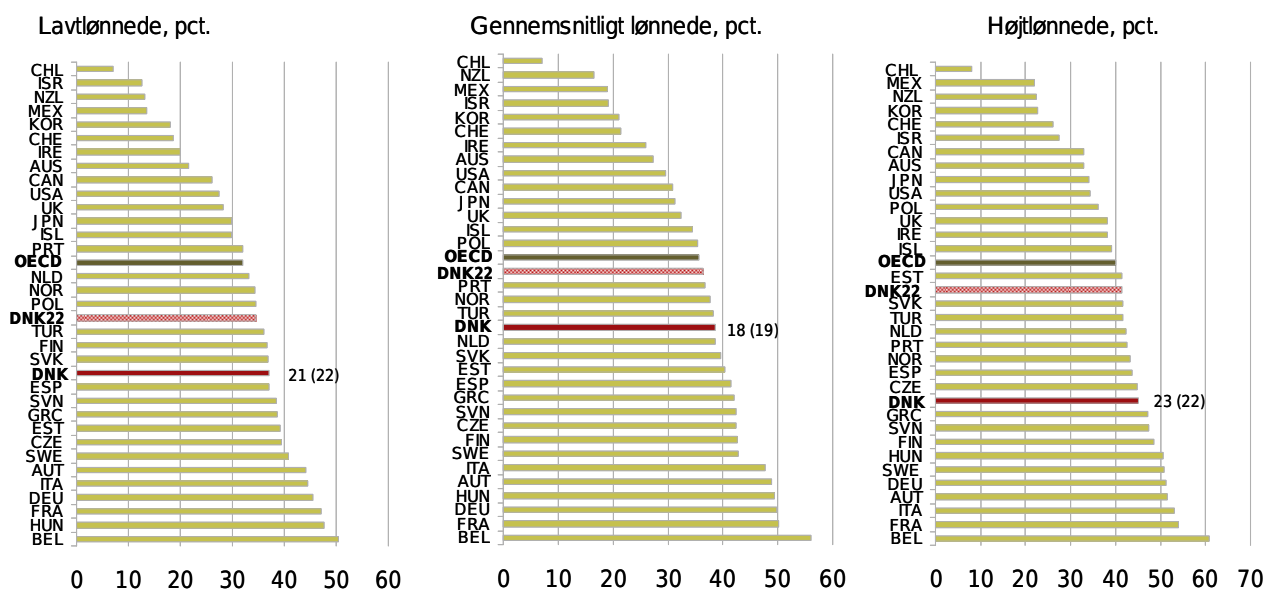
Gennemsnitsskatten på arbejdsindkomst er højere i Danmark end OECD-gennemsnittet. Især for højtloønnede ligger gennemsnitsskatten i den høje ende. Med skattereformen fra 2012 sænkes indkomstskatterne, så gennemsnitsskatten fra 2022 vil være tættere på OECD-gennemsnittet end i dag, se figur 17.1.

Marginalskatten er skatten på den sidst tjente krone. Marginalskatten har betydning for beskæftigedes økonomiske tilskyndelse til at yde en ekstra indsats, fx ved at tage overarbejde, dygtiggøre sig eller søge aktivt efter et nyt og bedre lønnet job. Marginalskatten har også betydning for incitamentet til at tage en uddannelse og dermed også for virksomhedernes konkurrenceevne og produktiviteten generelt.

I 2012 lå marginalskatten for lav- og mellemindkomster omkring OECD-gennemsnittet, mens den for højtloønnede lå noget højere, se figur 17.2.

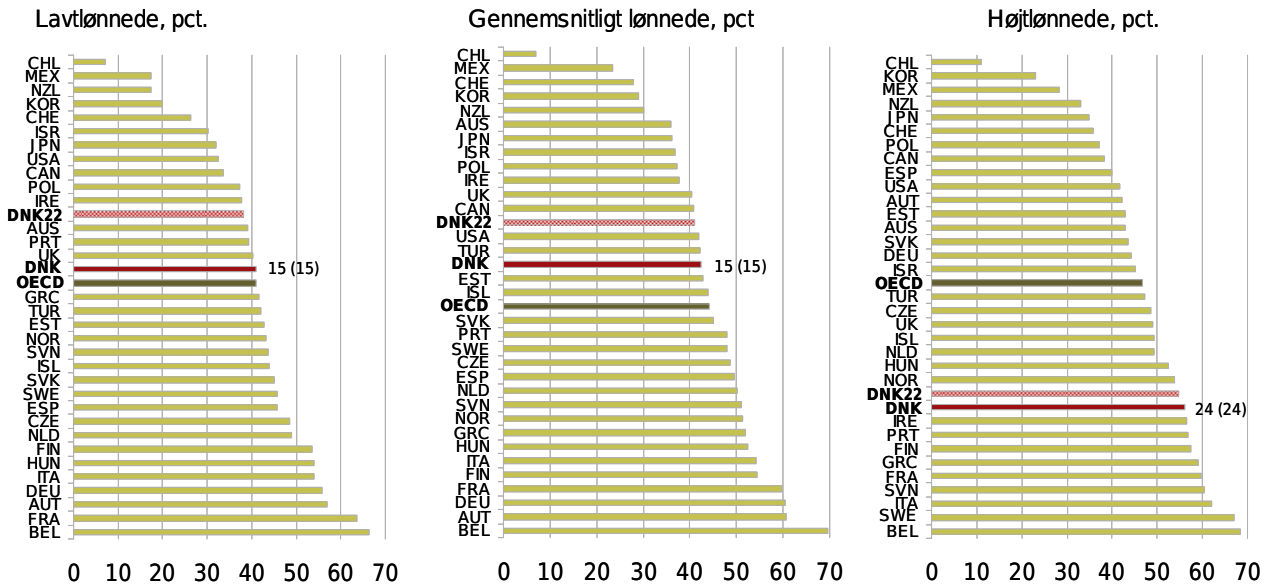
Den højeste marginalskat for arbejdsindkomst i Danmark er imidlertid nedsat betragteligt med 17 pct.-point siden 1986, se Factbook.

Figur 17.1 Gennemsnitsskatten på arbejdsindkomst i OECD, 2012

Anm.: Lavtlønnede, gennemsnitligt lønnede og højtloønnede er enlige uden børn, der har en løn på hhv. 67, 100 og 167 pct. af gennemsnitsindkomsten. DNK22 viser gennemsnitsskatten for Danmark, når aftalen om skattereformen fra juni 2012 er fuldt indfaset i 2022. Gennemsnitsskatten er opgjort inkl. sociale bidrag mv.
Kilde: OECD og egne beregninger.

Figur 17.2 Marginalskatten på arbejdsindkomst i OECD, 2012

Anm.: Lavtlønnede, gennemsnitlig lønnede og højtlønnede er enlige uden børn, der har en løn på hhv. 67, 100 og 167 pct. af gennemsnitsindkomsten. DNK22 viser marginalskatten for Danmark, når aftalen om skattereformen fra juni 2012 er fuldt indfasnet i 2022. Marginalskatten er opgjort inkl. sociale bidrag mv.
Kilde: OECD og egne beregninger.

Selskabsbeskatning

Selskabsskatten har betydning for virksomhedernes adfærd og spiller en vigtig rolle for investeringsniveauet.

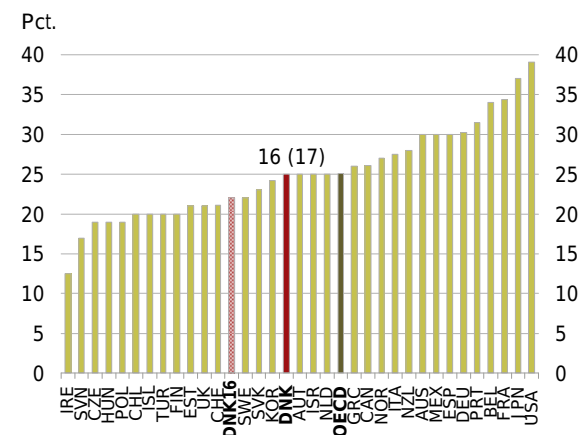
I en globaliseret verden vil virksomheder og investorer som udgangspunkt foretage investeringer dér, hvor afkastet efter skat er størst. Selskabsskatten har derfor betydning for, hvor meget der bliver investeret i ny og moderne teknologi i eksisterende virksomheder, og hvor attraktivt det er for fx udenlandske virksomheder at investere i nye virksomheder. Virksomheder, der er repræsenteret i flere lande, kan forsøge at placere aktivitet og overskud i det land, hvor selskabsskatten er lavest.

Internationalt har der gennem en længere årrække været tendens til, at selskabsskattesatserne er blevet sænket, se Factbook. Det skal ses i lyset af, at analyser fra blandt andet OECD viser, at lavere selskabsskat er blandt de mest effektive skatteinstrumenter til at øge den økonomiske vækst.¹⁷

Danmark er blandt de mange lande, der løbende har sænket selskabsskatten for at styrke vækstvilkårene. Med 25 pct. ligger den danske selskabsskat i dag omtrent på niveau med OECD-gennemsnittet. Den danske selskabsskattesats sænkes som følge af

Aftaler om Vækstplan DK fra 2014 til 2016 gradvist til 22 pct., se figur 17.3.

Figur 17.3 Selskabsskattesatser i OECD, 2013

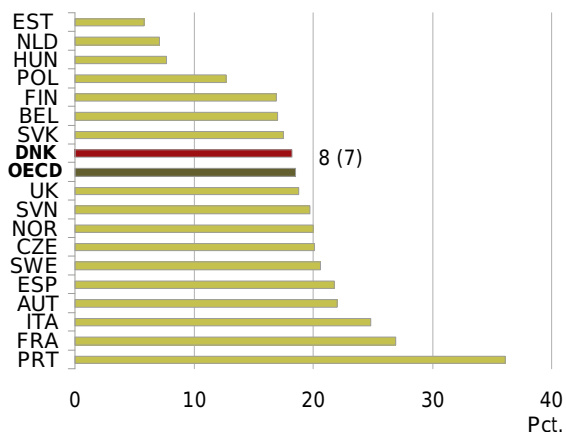
Anm.: DNK16 viser selskabsskattesatsen for Danmark, når lempelsen af selskabsskatten i Aftaler om Vækstplan DK er fuldt indfasnet i 2016. For UK, FIN og NOR er satsen for 2014.
Kilde: OECD og Aftaler om Vækstplan DK.

De formelle selskabsskattesatser tager ikke højde for, at landene har forskellige fradragsmuligheder, afskrivningsregler, muligheder for underskudsfrørførsel mv., og nogle lande opererer med flere forskellige selskabsskattesatser. Effektive selskabsskattesatser tager højde for disse forhold og giver derfor et mere retvisende billede af den reelle skattebelastning.

¹⁷Se fx Tax and Economic Growth 2008, OECD.

Den danske effektive selskabsskattesats udgjorde godt 18 pct. i 2011 og lå omtrent på OECD-gennemsnittet, men højere end satsen i en række lande, som Danmark normalt sammenlignes med, fx Nederlandene, Finland og Belgien, se figur 17.4.

Figur 17.4 Effektive selskabsskattesatser, 2011

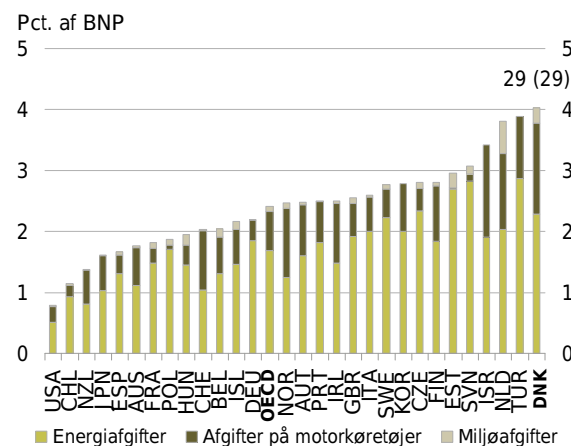
Anm.: OECD-gennemsnittet er beregnet som et simpelt gennemsnit for de udvalgte lande.
Kilde: EU-Kommissionen, Danmarks Statistik og egne beregninger.

Grønne afgifter

Grønne afgifter påvirker virksomhederne og forbrugerne, så de i deres beslutninger i højere grad tager højde for konsekvenser på miljøet og klimaet. Dermed er afgifterne med til at korrigere for de negative eksternaliteter, der ofte er ved miljøbelastende produktion, forbrug mv. Samtidig udgør afgifterne en omkostning for virksomhederne og har dermed betydning for virksomhedernes konkurrenceevne, ligesom afgifterne påvirker arbejdsudbud og forbrugs-sammensætning hos husholdningerne.

I 2010 var det danske grønne skattetryk det højeste i OECD. Danmark ligger meget højt på afgifter på motorkøretøjer sammenlignet med andre OECD-lande, og Danmark er blandt de lande, der ligger højt på energiafgifter, se figur 17.5.

Figur 17.5 Det grønne skattetryk, 2010

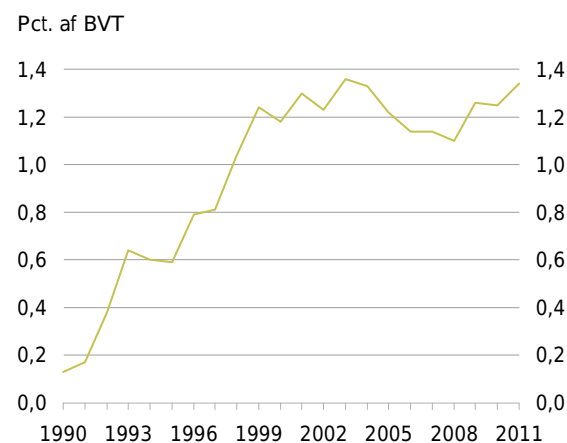

Anm.: Samlet provenu fra grønne afgifter som andel af BNP i markedspriser. Afgifter på motorkøretøjer er ekskl. brændstofafgifter.
Kilde: OECD.

Energiafgifterne på erhvervslivet ligger nogenlunde på niveau med udlandet, mens energiafgifterne på husholdninger ligger højt.¹⁸

Som en række andre lande har Danmark op gennem 1990'erne øget energi- og miljøafgifterne. Fremstillingserhvervenes betaling af energiafgifter mv. i forhold til BVT er steget kraftigt op gennem 1990'erne, men har været nogenlunde konstant siden 2000 og udgjorde ca. 1,3 pct. i 2011, se figur 17.6.

Figur 17.6 Provenuet fra energiafgifter mv. som andel af BVT for fremstillingserhverv, 1990-2011

Anm.: Energiafgifter mv. omfatter energi-, CO₂- og svovlafgifter. Fremstillingserhverv er ekskl. bygge og anlæg.
Kilde: Danmarks Statistik.

¹⁸ Se fx Vækst, klima og konkurrenceevne, Økonomisk Tema august 2008, Økonomi- og Erhvervsministeriet.

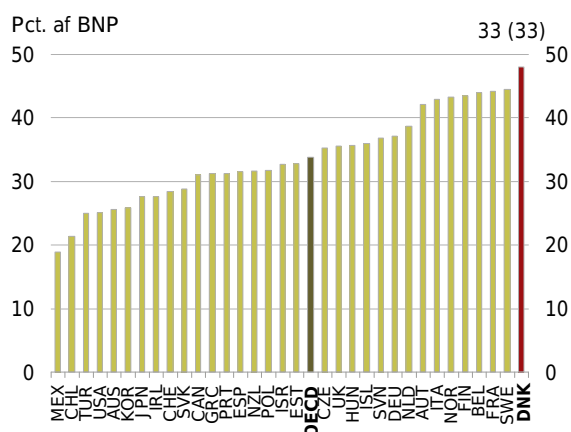
Med Aftaler om Vækstplan DK reduceres eller afskaffes en række energiafgifter på erhvervslivet, hvormed provenuet fra energiafgifter mv. forventes at være faldende.

Ud over energiafgifter betaler virksomhederne i Danmark en høj PSO-tarif (Public Service Obligation) på elforbrug, som blandt andet er med til at finansiere miljøvenlig elproduktion. PSO-tariffen og lignende tariffer/afgifter er vanskelige at sammenligne mellem lande, idet finansieringsmodellerne for miljøvenlig elproduktion er forskellige.

Skattestrukturen

Målt ved den traditionelle metode er det danske skattetryk med ca. 48 pct. af BNP det højeste blandt OECD-landene, se figur 17.7.

Figur 17.7 Skattetrykket i OECD, 2011

Anm.: Det traditionelle skattetryk er beregnet som det samlede skatte- og afgiftsprovenu som andel af BNP i markedspriser.
Kilde: OECD.

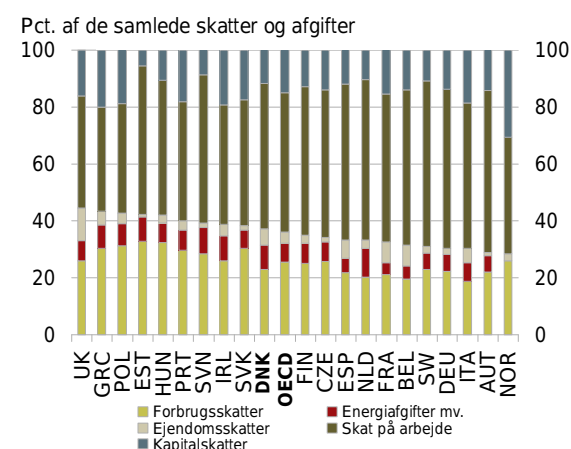
Det traditionelle skattetryk giver ikke nødvendigvis et godt billede af, hvor stor en del af samfundets indkomst, der beskattes. Det skyldes blandt andet, at der er store forskelle i landenes indretning af skatte- og indkomstoverførselssystemer. Skattetrykket er heller ikke et retvisende mål for skattesystemets forvridende incitamentsvirkninger eller andre strukturelle forhold.

Når Danmark har et relativt højt skattetryk sammenlignet med andre lande, skyldes det fx, at Danmark i højere grad end andre lande beskatter indkomstoverførsler. Det danske skattetryk skal også ses i sammenhæng med, at man i Danmark har valgt at lade en større andel af det individuelle forbrug (sundhed, børnepasning, ældrepleje mv.) være organiseret i den offentlige sektor og finansieret via skatter, hvor det i andre lande er privat finansieret og regnes som privat forbrug.

Der eksisterer en omfattende litteratur om optimal sammensætning af skattesystemet med hensyn til at fremme økonomisk vækst.¹⁹ Overordnet er konklusionen, at selskabsskatten er blandt de mest skadelige skatter for økonomisk vækst, efterfulgt af skatter på arbejdsindkomst, skatter på forbrug og ejendomsskatter.

Med hensyn til andel af "vækstvenlig"-beskatning i forhold til de samlede skatter og afgifter, ligger Danmark i midterfeltet blandt en række OECD-lande, se figur 17.8.

Figur 17.8 Skattestrukturen, 2011

Anm.: OECD-gennemsnittet er beregnet som et simpelt gennemsnit for de udvalgte lande.
Kilde: EU-Kommissionen.

¹⁹ Tax and Economic Growth 2008, OECD, Mirless Review 2011 og Tax reforms in EU 2011, EU-Kommissionen.

Gennemførte og større planlagte initiativer

Gennemførte initiativer:

- **Skattereform.** Regeringen indgik i juni 2012 en aftale om en skattereform, der markant sænker skatten på arbejde med godt 14 mia. kr. Skattereformen skønnes på sigt at forøge beskæftigelsen svarende til knap 16.000 personer samt varigt styrke de offentlige finanser med knap 3 mia. kr. årligt. Aftalen indebærer blandt andet:
 - o En forhøjelse af beskæftigelsesfradraget fra 5,6 pct. til 10,65 pct. i 2022 og en forhøjelse af det maksimale beskæftigelsesfradrag fra 17.900 kr. til 34.100 kr. i 2022.
 - o Indførelse af et ekstra beskæftigelsesfradrag for enlige forsørgere på 6,25 pct., dog højst 20.000 kr.
 - o En forhøjelse af indkomstgrænsen for topskat med 57.900 kr. til 467.000 kr. i 2022.
- **Aftaler om Vækstplan DK.** Regeringen indgik i april 2013 Aftaler om Vækstplan DK, der skal bidrage til vækst og beskæftigelse. Aftalerne indebærer blandt andet lavere selskabsskat og lavere afgifter på energi. Selskabsskatten sænkes gradvist fra 25 pct. i 2014 til 22 pct. i 2016. Med aftalerne reduceres eller afskaffes en række energiafgifter på erhvervslivet, fx afskaffes energispareafgiften (CO₂-afgift på elektricitet) og el-distributionsbidraget, ligesom energiafgifterne på brændsler til proces nedsættes. Herudover oprettes en række tilskudspuljer. Fx vil det fra 2014 være muligt for el-intensive virksomheder at få tilskud, svarende til en del af deres PSO-betaling, hvis der indgås en aftale med Energistyrelsen om gennemførelse af energibesparelser. Endvidere udvides og videreføres Boligj obordningen og afgifterne på øl og sodavand reduceres.
- **Finanslovsaftalen for 2013.** Som led i Finanslovsaftalen for 2013 har regeringen gennemført en afgifts- og konkurrencepakke. Med pakken blev fedtafgiften afskaffet, udvidelsen af afgiftsgrundlaget for chokoladeafgiften (den såkaldte sukkerafgift) annulleret, afgiften på elvarme sat ned mv.

Større planlagte initiativer:

- **Forhandlinger vedrørende Nordsøen.** Nordsøforhandlingerne i det tidlige efterår 2013 vil tage udgangspunkt i regeringens udspil fra marts 2013. Serviceeftersyn af vilkårene for kulbrinteudvinding i Nordsøen viste blandt andet, at der kan opnås en mere hensigtsmæssig ressourceudnyttelse og øgede statslige indtægter ved at overføre tilladelser beskattet efter gamle regler til nye regler. Regeringen har på den baggrund foreslået en harmonisering af kulbrintebeskatningen, så alle selskaber i Nordsøen kommer til at betale skat efter de nye regler.
 - **Tilskuds- og afgiftseftersyn på energiområdet.** Som led i Energiaftalen fra 2012 skal et tilskuds- og afgiftseftersyn på energiområdet vurdere behovet for justeringer, herunder mulighederne for at sikre de rette incitamentter for omstillingen til et grønt, omkostningseffektivt og fleksibelt energisystem. Analysen vil være færdig i 2014.
 - **Succession til erhvervsdrivende fonde.** Som led i Aftaler om Vækstplan DK skal forholdene for erhvervsdrivende fonde forbedres, så overtagelse af virksomheder kan ske med skattemæssig succession. Med virkning fra 2016 skal der således ikke betales aktieindkomstskat af avancen hos den hidtidige ejer, når denne donerer virksomheden til fonden. Regeringen vil præsentere et konkret forslag til udmøntning af den afsatte ramme på 300 mio. kr. årligt fra 2016.
 - **Forsyningssikkerhedsafgift.** Energiaftalen fra 2012 skal bidrage til at sikre regeringens mål om, at Danmark i 2050 skal være 100 pct. uafhængig af fossile brændsler. Regeringen vil præsentere lovforslag vedrørende indførelsen af forsyningssikkerhedsafgiften, som er den primære finansieringskilde for energiaftalen.
-